

อเถกทิวส์ ทิสาวาลิโน ภิกขุ “สตถารํ ปสฺสิสฺสามาติ เชตวันํ อาคนฺตฺวา สตถารํ วณฺหิตฺวา อสฺสิดิมหาเถเร ทิสฺวา
วิหารจาริกํ จรณฺตา จกฺขุปาลตฺเถรสฺส วสณฺณจฺานํ ปตฺวา “อิทฺปิ ปสฺสิสฺสามาติ สายํ ตทภิกฺขุขา อเหตุํ ๑

อถ เอกทิวส์ ทิสาวาลิโน ภิกขุ “(มยฺ) สตถารํ ปสฺสิสฺสาม”-อิติ (จินฺตเนน) เชตวันํ อาคนฺตฺวา สตถารํ วณฺหิตฺวา อสฺสิดิมหาเถเร ทิสฺ
วา วิหารจาริกํ จรณฺตา จกฺขุปาลตฺเถรสฺส วสณฺณจฺานํ ปตฺวา “(มยฺ) อิทฺปิ (วสณฺณจฺานํ) ปสฺสิสฺสาม”-อิติ (จินฺตเนน) สายํ ตทภิกฺขุขา
อเหตุํ ๑

ครั้งนั้น ในวันหนึ่ง อ.ภิกษุ ท. ผู้อยู่ในทิศโดยปกติ มาแล้ว สู่พระวิหารชื่อว่าเชตวัน (ด้วยอันคิด) ว่า “(อ.เรา ท.) จักเฝ้า
ซึ่งพระศาสดา” ดังนี้ ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดา เห็นแล้ว ซึ่งพระเถระผู้ใหญ่แปดสิบ ท. เทียวไปอยู่ สู่ที่จาริกในวิหาร
ถึงแล้ว ซึ่งที่เป็นที่อยู่ ของพระเถระชื่อว่าจกฺขุปาล เป็นผู้มีความจำเพาะต่อที่นั้น ได้เป็นแล้ว ในเวลาเย็น (ด้วยอันคิด) ว่า
“(อ.เรา ท.) จักเห็น (ซึ่งที่เป็นที่อยู่) แม่นี่” ดังนี้ ๑

ตสฺมี ขณฺเ มหามโฆ อฏฺฐติ ๑

ในขณะ นั้น อ.เมฆใหญ่ ตั้งขึ้นแล้ว ๑

เต “อิทานิ สายญฺจ, เมโฆ จ อฏฺฐติ, ปาโตว อาคนฺตฺวา ปสฺสิสฺสามาติ นิวตฺตีสฺสุ ๑

เต (ภิกขุ) “อิทานิ สายํ (โหติ) จ, เมโฆ จ อฏฺฐติ, (มยฺ) ปาโต ว อาคนฺตฺวา ปสฺสิสฺสาม”-อิติ (จินฺตเตวา) นิวตฺตีสฺสุ ๑

(อ.ภิกษุ ท.) เหล่านั้น (คิดแล้ว) ว่า “อ.กาลนี้ เป็นเวลาเย็น (ย่อมเป็น) ด้วย อ.เมฆ ตั้งขึ้นแล้วด้วย, (อ.เรา ท.) มาแล้ว
จักเห็น ในเวลาเช้าเทียว” ดังนี้ กลับแล้ว ๑

เทโว ปจฺมยาเม วสฺสิตฺวา มชฺฌิมยาเม วิคฺโต ๑

อ.ฝน ตกแล้ว ในยามที่หนึ่ง ไปปราศแล้ว ในยามอันมีในท่ามกลาง ๑

เถโร อารทฺธวิริโย อาจิณฺณจฺกมโน; ตสฺมา ปจฺจิมยาเม จฺกมณํ โอตฺริ ๑

เถโร อารทฺธวิริโย อาจิณฺณจฺกมโน (โหติ); ตสฺมา (เถโร) ปจฺจิมยาเม จฺกมณํ โอตฺริ ๑

อ.พระเถระ เป็นผู้มีความเพียรอันปรารถนาแล้ว เป็นผู้มีการจงกรมอันประเสริฐทั่วแล้ว (ย่อมเป็น), เพราะเหตุนั้น (อ.พระ
เถระ) ข้ามลงแล้ว สู่ที่เป็นที่จงกรม ในยามอันมีในภายหลัง ๑

ตทา ปน นวฏฺฐาย ภูมียา พหุ อินฺทโคปกา อฏฺฐทิสฺสุ ๑

ก็ ในกาลนั้น อ.แมลงค่อมทอง ท. มาก ตั้งขึ้นแล้ว บนภาคพื้น อันอันฝนตกแล้วใหม่ ๑

เต เถเร จฺกมณฺเต, เยภฺยุเยน วิปชฺชิสฺสุ ๑

เต (อินฺทโคปกา), เถเร จฺกมณฺเต, เยภฺยุเยน วิปชฺชิสฺสุ ๑

(อ.แมลงค่อมทอง ท.) เหล่านั้น, ครั้นเมื่อพระเถระ จงกรมอยู่, วิบัติแล้ว โดยมาก ๑

อนฺตฺวาสิกา เถรสฺส จฺกมณฺณจฺานํ กาลสฺสเว น สมฺมชฺชิสฺสุ ๑

อนฺตฺวาสิกา เถรสฺส จฺกมณฺณจฺานํ กาลสฺส เว น สมฺมชฺชิสฺสุ ๑

อ.อันทวารลิก ท. ไม่กวาดแล้ว ซึ่งที่เป็นที่จงกรม ของพระเถระ ต่อเวลานั้นเทียว ฯ

อิตเร ภิกขุ “เถรสุต วสณฺหจํ ปสฺสิสฺสามาติ อาคณฺตวา จงฺกมเน ปาณเก ทิสฺวา “โก อิมสฺมี จงฺกมตฺติ ปุจฺฉิสฺสุ ฯ

อิตเร ภิกขุ “(มย) เถรสุต วสณฺหจํ ปสฺสิสฺสาม”-อิตฺติ (จินฺตเนน) อาคณฺตวา จงฺกมเน ปาณเก ทิสฺวา “โก อิมสฺมี (จาเน) จงฺกมตฺติ”-อิตฺติ ปุจฺฉิสฺสุ ฯ

อ.ภิกษุ ท. เหล่านี้ มาแล้ว (ด้วยอันคิด) ว่า “(อ.เรา ท.) จักดู ซึ่งที่เป็นที่อยู่ ของพระเถระ” ดังนี้ เห็นแล้ว ซึ่งสัตว์ตัว มีลมปราณ ท. ในที่เป็นที่จงกรม ถามแล้ว ว่า “อ.ใคร ย่อมจงกรม (ในที่) นี้” ดังนี้ ฯ

“อมหากํ อุปชฺฌาโย ภาณเตติ ฯ

(อ.นันทวารลิกา อาหํสุ) “อมหากํ อุปชฺฌาโย (อิมสฺมี จาเน จงฺกมตฺติ) ภาณเต”-อิตฺติ ฯ

(อ.อันทวารลิก ท. กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.พระอุปัชฌาย์ ของกระผม ท. (ย่อมจงกรม ในที่นี้)” ดังนี้ ฯ

เต อุชฺฌายีสฺสุ “ปสฺสธ สมณฺสส กมฺมํ; สจฺจชฺชุกาเล นิปชฺชิตฺวา นิหฺทาเยนฺโต กิณฺจิ อกฺตฺวา, อิทานิ จกฺขุวิกลกาเล ‘จงฺกมามีตฺติ เอตฺตเก ปาณเ มาเรสิ; ‘อตุถํ กริสฺสามีตฺติ อนตุถํ อกริตฺติ ฯ

เต (ภิกขุ) อุชฺฌายีสฺสุ “(ตุมฺเห) ปสฺสธ สมณฺสส กมฺมํ; (โส สมฺโณ) สจฺจชฺชุกาเล นิปชฺชิตฺวา นิหฺทาเยนฺโต กิณฺจิ (กมฺม) อกฺตฺวา อิทานิ จกฺขุวิกลกาเล ‘(อหํ) จงฺกมามี’-อิตฺติ (จินฺตเนน) เอตฺตเก ปาณเ มาเรสิ; (โส สมฺโณ) ‘(อหํ) อตุถํ กริสฺสามี’-อิตฺติ (จินฺตเนน) อนตุถํ (กมฺม) อกริ”-อิตฺติ ฯ

(อ.ภิกษุ ท.) เหล่านี้ ยกโทษแล้ว ว่า “(อ.ท่าน ท.) จงดู ซึ่งกรรม ของสมณะ, (อ.สมณะ นั้น) นอนประพุดติลล้อยู่แล้ว ในกาลแห่งตนเป็นไปกับด้วยจักขุ ไม่กระทำแล้ว (ซึ่งกรรม) อะไร ๆ ยังสัตว์ตัวมีลมปราณ ท. ตัวมีประมาณเท่านี้ ให้ตายแล้ว (ด้วยอันคิด) ว่า ‘(อ.เรา) จะจงกรม’ ดังนี้ ในกาลแห่งตนมีจักขุอันวิกล ในกาลนี้, (อ.สมณะ นั้น) ได้กระทำแล้ว (ซึ่งกรรม) อันมีใช้ประโยชน์ (ด้วยอันคิด) ว่า ‘(อ.เรา) จักกระทำ ซึ่งประโยชน์’ ดังนี้” ดังนี้ ฯ

อถ เต คนฺตฺวา ตถาคตฺสส อาโรเจสฺสุ “ภาณเต จกฺขุपालตฺเถโร ‘จงฺกมามีตฺติ พหุ ปาณเก มาเรสิตฺติ ฯ

อถ เต (ภิกขุ) คนฺตฺวา ตถาคตฺสส อาโรเจสฺสุ “ภาณเต จกฺขุपालตฺเถโร ‘(อหํ) จงฺกมามี’-อิตฺติ (จินฺตเนน) พหุ ปาณเก มาเรสิ”-อิตฺติ ฯ

ครั้งนั้น (อ.ภิกษุ ท.) เหล่านี้ ไปแล้ว กราบทูลแล้ว แก่พระเถรเถร ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.พระเถระชื่อว่าจักขุपाल ยังสัตว์ตัวมีลมปราณ ท. มาก ให้ตายแล้ว (ด้วยอันคิด) ว่า ‘(อ.เรา) จะจงกรม’ ดังนี้” ดังนี้ ฯ

“กึ ปน โส ตุมฺเหติ มาเรนฺโต ทิฏฺฐิจฺฉิตฺติ ฯ

(สตถา ปุจฺฉิ) “กึ ปน โส (จกฺขุपाल) ตุมฺเหติ (ปาณเก) มาเรนฺโต ทิฏฺฐิ”-อิตฺติ ฯ

(อ.พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า “กึ (อ.จักขุपाल) นั้น (ยังสัตว์ตัวมีลมปราณ ท.) ให้ตายอยู่ อันเธอ ท. เห็นแล้ว หรือ” ดังนี้ ฯ

“น (P19) ทิฏฺฐิ ภาณเตติ ฯ

(ภิกขุ อาหํสุ) “(อมฺเหติ โส จกฺขุपाल ปาณเก มาเรนฺโต) น ทิฏฺฐิ ภาณเต”-อิตฺติ ฯ

(อ.ภิกษุ ท. กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.พระเถระชื่อว่าจักขุบาล นั้น ยังสัต์ว์ตัวมีลมปราณ ท. ให้ตายอยู่ อันข้าพระองค์ ท.) ไม่เห็นแล้ว” ดังนี้ ฯ

“ยถา ตุมฺเห ตํ น ปสฺสติ; ตถา โสปี เต ปาณํ น ปสฺสติ, ขีณาสวานํ มรณเจตนา นาม นตฺถิ ภิกฺขเวติ ฯ

(สตถา อาห) “ยถา เอว ตุมฺเห ตํ (จักขุบาล) น ปสฺสติ; ตถา โสปี (จักขุบาล) เต ปาณํ น ปสฺสติ, ขีณาสวานํ มรณเจตนา นาม นตฺถิ ภิกฺขเว”-อิตติ ฯ

(อ.พระคาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “อ.เธอ ท. ย่อมไม่เห็น (ซึ่งจักขุบาล) นั้น ฉันใดนั้นเทียว, (อ.จักขุบาล) แม่นั้น ย่อมไม่เห็น ซึ่งสัต์ว์ตัวมีลมปราณ ท. เหล่านั้น ฉันนั้น, ดูก่อนภิกษุ ท. ชื่อ อ.เจตนาเป็นเหตุตาย แห่งพระชีณาสพ ท. ย่อมไม่มี” ดังนี้ ฯ

“ภนฺเต อรหตฺตสฺส อุปนิสฺสเย สติ, กสฺมา อนฺโธ ชาโตติ ฯ

(ภิกษุ ปุจฉิสุ) “ภนฺเต, อรหตฺตสฺส อุปนิสฺสเย สติ, (โส จักขุบาลตเถโร) กสฺมา อนฺโธ ชาโต”-อิตติ ฯ

(อ.ภิกษุ ท. ทูลถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ครั้นเมื่อธรรมอันเป็นอุปนิสัย แห่งพระอรหัต มีอยู่, (อ.พระเถระชื่อว่าจักขุบาล นั้น) เป็นคนบอด เกิดแล้ว เพราะเหตุไร” ดังนี้ ฯ

“อตุตฺตนา กตกมฺมวเสน ภิกฺขเวติ ฯ

(สตถา อาห) “อตุตฺตนา กตกมฺมวเสน (โส จักขุบาล อนฺโธ ชาโต) ภิกฺขเว”-อิตติ ฯ

(อ.พระคาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “ดูก่อนภิกษุ ท. (อ.จักขุบาล นั้น เป็นคนบอด เกิดแล้ว) ด้วยอำนาจแห่งกรรมอันตนกระทำแล้ว” ดังนี้ ฯ

“กํ ปน ภนฺเต เตน กตฺนฺติ ฯ

(ภิกษุ ปุจฉิสุ) “กํ (กมฺม) ปน ภนฺเต เตน (จักขุบาลตเถเรน) กต”-อิตติ ฯ

(อ.ภิกษุ ท. ทูลถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็ (อ.กรรม) อะไร (อันพระเถระชื่อว่าจักขุบาล) นั้น กระทำแล้ว” ดังนี้ ฯ

“เตนฺหิ ภิกฺขเว สฺญาณถ:

(สตถา อาห) “เตนฺหิ ภิกฺขเว (ตุมฺเห) สฺญาณถ:

(อ.พระคาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “ดูก่อนภิกษุ ท. ถ้าอย่างนั้น (อ.เธอ ท.) จงฟัง :-

อตีเต พาราณสียํ พาราณสีราเช รชฺชํ กาเรนฺเต, เอโก เวชฺโซ คามนิกฺโข จริตฺวา เวชฺชกมฺมํ กโรนฺโต เอกํ จกฺขุ พุพฺพลํ อิตฺถิํ ทิสฺวา ปุจฺฉิ “กิณฺเต อฆาสฺกนฺติ ฯ

อตีเต, พาราณสียํ พาราณสีราเช (บุคคล) รชฺชํ กาเรนฺเต, เอโก เวชฺโซ คามนิกฺโข จริตฺวา เวชฺชกมฺมํ กโรนฺโต เอกํ จกฺขุพุพฺพลํ อิตฺถิํ ทิสฺวา ปุจฺฉิ “กํ เต (อตฺถิ) อฆาสฺก”-อิตติ ฯ

ในกาลอันเป็นไปล่วงแล้ว ครั้นเมื่อพระราชผู้เป็นใหญ่ในพระนครชื่อว่าพาราณสี (ทรงยังบุคคล) ให้กระทำอยู่ ซึ่งความเป็นแห่งพระราช ในพระนครชื่อว่าพาราณสี, อ.หมอ คนหนึ่ง เทียวไปแล้ว ในบ้านและนิคม กระทำอยู่ ซึ่งเวชกรรม เห็น

แล้ว ซึ่งหญิง ผู้มีจักขุมีกำลังอันโทษประทุษร้ายแล้ว คนหนึ่ง ถามแล้ว ว่า “อ.ความทุกข์มิใช่ความสำราญ อะไร (มีอยู่) แก่เธอ” ดังนี้ ฯ

“อภฺชิที น ปสฺสामीติ ฯ

(สา อิตฺถี อาห) “(อหฺ) อภฺชิที น ปสฺสामी”-อิตฺติ ฯ

(อ.หญิง นั้น กล่าวแล้ว) ว่า “(อ.ดิฉัน) ย่อมไม่เห็น ด้วยนัยน์ตา ท.” ดังนี้ ฯ

“เภสชฺชนเต กริสฺสामीติ ฯ

(โส เวชฺโซ อาห) “เภสชฺ เต กริสฺสामी”-อิตฺติ ฯ

(อ.หมอ นั้น กล่าวแล้ว) ว่า “(อ.เรา) จักกระทำ ซึ่งยา แก่เธอ” ดังนี้ ฯ

“กโรหิ สามีติ ฯ

(สา อิตฺถี อาห) “(ตฺว) กโรหิ สามี”-อิตฺติ ฯ

(อ.หญิง นั้น กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่นาย (อ.ท่าน) จงกระทำ” ดังนี้ ฯ

“กී เม ทสฺสสึติ ฯ

(โส เวชฺโซ ปุจฺฉ) “(ตฺว) กี้ เม ทสฺสสึ”-อิตฺติ ฯ

(อ.หมอ นั้น ถามแล้ว) ว่า “(อ.เธอ) จักให้ ซึ่งอะไร แก่เรา” ดังนี้ ฯ

“สเจ เม อภฺชิณี ปากตฺตานิ กาทุํ สกฺขิสฺสสฺสิ, อหฺนเต สทฺธิ ปุตฺตตีตาหิ ทาสี ภวิสฺสामीติ ฯ

(สา อิตฺถี อาห) “สเจ (ตฺว) เม อภฺชิณี ปากตฺตานิ กาทุํ สกฺขิสฺสสฺสิ, อหฺ เต สทฺธิ ปุตฺตตีตาหิ ทาสี ภวิสฺสामी”-อิตฺติ ฯ

(อ.หญิง นั้น กล่าวแล้ว) ว่า “ถ้าว่า (อ.ท่าน) จักอาจ เพ้ออันกระทำ ซึ่งนัยน์ตา ท. ของดิฉัน ให้เป็นอวัยวะตั้งอยู่โดยปกติ ไซ้, อ.ดิฉัน กับ ด้วยบุตรและธิดา ท. เป็นทาสี ของท่าน จักเป็น” ดังนี้ ฯ

โส “สาธฺฐติ เภสชฺ สฺวิหิ ฯ

โส (เวชฺโซ) “สาธฺ”-อิตฺติ (สมปฏฺิฉิตฺวา) เภสชฺ สฺวิหิ ฯ

(อ.หมอ) นั้น (รับพร้อมเฉพาะแล้ว) ว่า “อ.ดีละ” ดังนี้ จัดแจงแล้ว ซึ่งยา ฯ

เอกเภสชฺเชเนว อภฺชิณี ปากตฺตานิ อหฺลํ ฯ

เอกเภสชฺเชน เอว อภฺชิณี ปากตฺตานิ อหฺลํ ฯ

อ.นัยน์ตา ท. เป็นอวัยวะตั้งอยู่โดยปกติ ด้วยยาขนานเดียวนั้นเทียว ได้เป็นแล้ว ฯ

สา จินฺตลฺลิตฺติ “อหฺ เอตสฺส ‘สฺปฺตฺตตีตา ทาสี ภวิสฺสामीติ ปฏฺิชาเน, น โข ปน มํ สณฺเฬน สมฺมาจริสฺสตี, วณฺเฬสฺสामी นนฺตี ฯ

สา (อิตฺถี) จินฺตลฺลิตฺติ “อหฺ เอตสฺส (เวชฺชสฺส) ‘สฺปฺตฺตตีตา (อหฺ) ทาสี ภวิสฺสामी”-อิตฺติ (วณฺเฬน) ปฏฺิชาเน, น โข ปน (โส เวชฺโซ) มํ สณฺเฬน สมฺมาจริสฺสตี, (อหฺ) วณฺเฬสฺสामी น (เวชฺช) ”-อิตฺติ ฯ

(อ.หญิง) นั้น คิดแล้ว ว่า “อ.เรา ปฏิญญาแล้ว (แก่มอ) นั้น ว่า ‘(อ.เรา) ผู้เป็นไปกับด้วยบุตรและธิดา เป็นทาสี จักเป็น’
ดังนี้, แต่ว่า (อ.มอ) นั้น จักประพตริ้องเรียก ซึ่งเรา ด้วยคำอันอ่อนหวาน หามิได้แล, (อ.เรา) จักลง (ซึ่งมอ) นั้น”
ดังนี้ ฯ

สา เวชชนาคณตวา “กิตฺติ ภทฺเทติ ปุณฺณสา, “ปุพฺเพ เม อภฺชิโน โถกํ รุชฺชิสฺส, อิทานิ อติเรกตรํ รุชฺชนตฺติ อาท ฯ
สา (อิตฺถิ) เวชชน อาคณตวา “(อภฺชียุค) กิตฺติ (โหติ) ภทฺเท-อิตฺติ ปุณฺณสา “ปุพฺเพ เม อภฺชิโน โถกํ รุชฺชิสฺส, อิทานิ (เม อภฺชิโน)
อติเรกตรํ รุชฺชนตฺติ-อิตฺติ อาท ฯ

(อ.หญิง) นั้น ผู้-อันมอ มาแล้ว -ถามแล้ว ว่า “ดูก่อนนางผู้เจริญ (อ.คู่แห่งนัยน์ตา) เป็นเช่นไร (ย่อมเป็น)” ดังนี้ กล่าว
แล้ว ว่า “ในกาลก่อน อ.นัยน์ตา ท. ของดิฉัน เสียดแทงแล้ว หน้อยหนึ่ง, ในกาลนี้ (อ.นัยน์ตา ท. ของดิฉัน) ย่อมเสียด
แทง ยิ่งเกินกว่า” ดังนี้ ฯ

เวชโซ “อโย มํ วณฺเจตฺวา กิณฺณิ อหตฺตุมมา, น เม เอตาย ทิณฺณตฺติยา อตฺถิ, อิทานิ ตํ อนฺธํ กริสฺสามิตี จินฺ
เตตฺวา เคหํ คณตฺวา ภริยาย ตมตฺถํ อาจิกฺขิ ฯ

เวชโซ “อโย (อิตฺถิ) มํ วณฺเจตฺวา กิณฺณิ (วตฺถุ) อหตฺตุมมา (โหติ), น เม เอตาย (อิตฺติยา) ทิณฺณตฺติยา อตฺถิ (อตฺถิ), อิทานิ
(อห) ตํ (อิตฺถิ) อนฺธํ กริสฺสามิ-อิตฺติ จินฺเตตฺวา เคหํ คณตฺวา ภริยาย ตํ อตฺถํ อาจิกฺขิ ฯ

อ.มอ คิดแล้ว ว่า “(อ.หญิง) นี้ เป็นผู้ใคร่ เพ้ออันลง ซึ่งเรา แล้วจึงไม่ให้ (ซึ่งวัตถุ) อะไร ๆ (ย่อมเป็น), อ.ความต้องการ
ด้วยคำจาง อัน- (อันหญิง) นั้น -ให้แล้ว (มีอยู่) แก่เรา หามิได้, ในกาลนี้ (อ.เรา) จักกระทำ (ซึ่งหญิง) นั้น ให้เป็นคนบอด”
ดังนี้ ไปแล้ว สู่เรือน บอกแล้ว ซึ่งเนื้อความ นั้น แก่ภรรยา ฯ

สา ตฺนุหิ อโหสิ ฯ

สา (ภริยา) ตฺนุหิ อโหสิ ฯ

(อ.ภรรยา) นั้น เป็นผู้หนึ่ง ได้เป็นแล้ว ฯ

โส เอกํ ฆาสฺสํ โยเชตฺวา ตสฺสา สนฺติกํ คณตฺวา “ภทฺเท อิมํ ฆาสฺสํ อณฺชาหิตี อณฺชาเปสิ ฯ

โส (เวชโซ) เอกํ ฆาสฺสํ โยเชตฺวา ตสฺสา (อิตฺติยา) สนฺติกํ คณตฺวา “ภทฺเท (ตฺว) อิมํ ฆาสฺสํ อณฺชาหิ-อิตฺติ (วตฺวา ตํ อิตฺถิ)
อณฺชาเปสิ ฯ

(อ.มอ) นั้น ประกอบแล้ว ซึ่งยา ฆานหนึ่ง ไปแล้ว สู่สำนัก (ของหญิง) นั้น (กล่าวแล้ว) ว่า “ดูก่อนนางผู้เจริญ (อ.เธอ)
จงหยอด ซึ่งยา นี้” ดังนี้ (ยังหญิง) นั้น) ให้หยอดแล้ว ฯ

เทว อภฺชิโน ทิปฺปิตฺตา วิย วิชฺฌายิสฺสุ ฯ

เทว อภฺชิโน ทิปฺปิตฺตา (วิชฺฌายนฺตฺติ) วิย วิชฺฌายิสฺสุ ฯ

อ.นัยน์ตา ท. สอง ดับแล้ว ราวกะ อ.เปลวแห่งประทีป (ดับอยู่) ฯ

โส เวชโซ จกฺขุปาโล อโหสิ ฯ

อ.มอ นั้น เป็นจักขุปาล ได้เป็นแล้ว” (ดังนี้) ฯ